

sionens Mindretals og Flertals Beje skilles, her er det, som ogsaa omtalt af de foregaaende Talere, at den store og maasse væsentligste Forskel i Opfattelsen finder Sted. Vi have jo hørt det ærede Medlem for Horsens (Wulff) udtale, at han havde ikke noget mod Nedsettelse af Tolden paa Livsforbrødenheder, han havde ikke noget mod Ophævelsen af Naastoftolden, han havde ikke noget mod en Formue- og Indtægtskat; han kunde altsaa for sit Bedkommende i alt væsentligt være enig med og slutte sig til Mindretallet, der var i og for sig ikke noget i Bejen i saa Henseende. Men saa snart man kom til dette andet Punkt, nemlig Beskyttelsen for Haandværk og Industri, ja, saa stiltes Bejene, og det i overordentlig betænkelig Grad. Der ser det ud, som om de, der staa paa den anden Side, i Virkeligheden ikke kunne saa Beskyttelse nok. Der høres jo, som jeg sagde før, store og stærke Klagemaal over, at vor Industri her i Landet lever under nogle særlig ugunstige Forhold og trænger til mere Beskyttelse. Vor Opfattelse er en anden, og det er ganske naturligt, at vi gøre den gældende. Der er et Argument, som særlig blev fremhævet fra den anden Side, og som skulde gøre os bløde, naar der var Tale om at blive ved den Beskyttelse, som vi have, og maasse forhøje den for flere Punkters Bedkommende, og det hentes fra Hensynet til den store Arbejderbefolkning. Det er dette, som gaar igennem disse Hensillinger, som vi have faaet fra Industri og Haandværk, og som stadig vægtagtes, nemlig, at hvis vi nedsætte den nuværende Beskyttelse for Industri og Haandværk, berøbe vi derved først og fremmest Arbejderne noget af deres Løn, fordi de ikke kunne udbholde at konkurrere med Udlandet, hvor man har en betydelig lavere Arbejds løn, end vi have herhjemme. Derfor er det et af de første Punkter, som maa tages i Betragtning, den Paastand, at en af de første Følger af Nedsættelsen vil være den, at det vil gaa ud over Arbejderne. Nu ved man meget vel, at vi have ligesaa megen Sympati for vor Arbejderbefolkning som de andre og nødvendig vilde være med til at bringe Ulykke i saa Henseende, og det er ogsaa derfor, at man i særlig Grad slaar paa disse Strengene. Jeg vil imidlertid sige, at efter de Undersøgelser, som Kommissionen har haft Lejlighed til at anstille om Fabrikvirksomheden her i Landet, kan jeg ikke skønne, at det er en særlig lukrativ Forretning at være Arbejder i de Fabrikker, vi have her i Landet. Jeg kan ikke skønne, at det er en særlig lykkelig Stilling at være Fabrikarbejder her under vore Forhold. Det er maasse meget

være i Udlandet, det kender jeg ikke, men saa vidt jeg kan skønne, er det ikke nogen saa lykkelig Stilling herhjemme, at man i særlig Grad skulde ønske, at vor Arbejderbefolkning skulde være tvungen til at ty til denne Virksomhed i Stedet for f. Eks. at blive paa Landet og tjene sit Brød der. Og man kan jo nok skønne, at det i Virkeligheden ikke er nogen særlig behagelig Stilling at være Fabrikarbejder, naar man, for at nævne et Eksempel, kommer ind i en Fyrstikfabrik og der ser ca. 100 unge Piger sidde hver ved sin Bult og stoppe Fyrstikker i Væster, ser dem staa der fra Morgen til Aften en halv Snees eller 12 Timer — hvor længe det nu er — og ikke bestille andet end stoppe Fyrstikker i Væster; og da de naturligvis saa Betaling efter det Antal Fyrstikkester, de fylde, staa de der febrilse, stirre ud i Luften og søge at faa det til at gaa saa hurtigt som muligt med dette aandsfortærende Arbejde. Eller lad os kaste Blikket ind i en Knappefabrik; der je vi Folk sidde fra Morgen til Aften og stemple Huller i Knapper. Eller lad mig, for at tage et andet Eksempel, nævne Farverier, hvor man ser Folk staa fra Morgen til Aften og røre i en Farvegrube. Naar man ser hen til disse Forhold, kan man virkelig ikke sige, at det i særlig Grad er lykkelige Forhold, hvorunder disse Mennesker leve. Jeg vil samtidig sige, at ved Siden af, at man ikke kan andet end have sin Opmærksomhed henvendt paa denne Side af Sagen, ser man paa den anden Side ogsaa, at der er enkelte Fabrikker her i Landet, der vise en stor Humanitet og Hensynsfuldhed over for deres Arbejdere og gøre sig al mulig Umage for at gøre disses Stilling saa taalelig og behagelig som mulig. Man har dog ogsaa andre Fabrikker, med Hensyn til hvilke det tydeligt fremgaar, at de langt fra gøre sig Umage for at skabe Velvære hos deres Arbejdere; dette er dem forholdsvis ligegyldigt, naar blot de selv kunne tjene Penge. Der er saaledes enkelte Fabrikker, hvor der ofte ikke er mere Plads for Arbejderne, end at de netop kunne staa omkring Maskinerne, som de skulle betjene. Det er jo i og for sig menneskeligt, at Fabrikkerne gaa ud paa at tjene saa mange Penge som muligt, og det viser sig da ogsaa, at det herhjemme virkelig er lykkelig ved Fabrikvirksomhed at skabe betydelige Kapitalister, Folk, der ved deres Død kunne efterlade sig saadan noget som 7—8 Mill. Kr., hvad der jo maa kaldes ret anstændigt. Det fremgaar altsaa af disse Betragtninger, at vor Fabrikvirksomhed her i Landet slet ikke er saa uheldig stillet. Tværtimod, Fabrikkerne formaa ogsaa under de Forhold,